

Nepodpisani so dopisani na tiskaju.
Pripomisani so pisma tiskaju po 5
svđ. svaki rodat. Oglasi od 8 ro-
dakata stoji 60 kč, sa svaki rodat
više 5 kč; ili u slučaju optovanja
za pogodbe sa upravom. Novci se
ušljaju poštarskom napuniteljem (as-
tegno postale) na administraciju
"Naše Sloga". Ime, prezime i naziv
ušlju poštu velja točno osnuditi.

Komu list nedodjeli na vrieme,
akca to javi upravnosti u otvo-
reni pismu, za kojo se ne plaća
poštarske, ako se isvana napisle:
"Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Inači svakog četvrtka na ova-
rku.

Dopisi se novračuju sko se i
notiškaju.

Nobilijgovani listovi se ne primaju.
Predplatna s poštarskim stojil-
jem, za soljake 2 for. na godinu.
Razmerno for. 21/4, i za pol go-
dine. Izvancarorina više poštarska.

Na malo jedan broj 5 nov.

Uredništvo i administracija naša
so u Via Farneto br. 1.

Istarski sabor god. 1892.

(III. zasjedanje).

VL. saborska sjednica dne 20./3.
(Konec).

Prelazi se na dnevni red.

Zastupnik B a b u d e r izvješćuje u ime finansijskoga odbora o proračunu zemaljske zaklade pučkih učitelja za godinu 1892, te predlaže, da sabor odobri taj proračun sa izdatkom od for. 17.490, sa vlastitim prihodom od for. 11.883 i sa prinosom iz zemaljske zaklade od for. 5507.

Izvješće sa predlogom prima vodica u glavnoj i podrobnoj raspravi bez prijetjebe.

Zastupnik B u b b a izvješćuje u ime istoga odbora o proračunu zemaljske školske zaklade za god. 1892, te predlaže, da se odobri taj proračun sa izdatkom od for. 16.802, sa vlastitim prihodom od for. 20.588 i sa prinosom od for. 189.214 iz zemaljskoj zakladi.

Kod glavne razprave reče zastupnik Stanger:

Visoki sabore!

Ja sam već prošlih dvi godina imao čest u ovoj visokoj kući govoriti o pučkih školama, te sam tom prilikom postavljao takodjer nekoje preloge. Oni moji predlozi nisu bili privlačeni pa ih danas ja neću više ni postavljati, već će to učiniti moj jedan drug, komu ja želim bolju sreću. Ja ču se danas organizirati samo na nekoje činjenice, na nekoje nepravde, koje nam se ne prestanče nanašaju u pogledu pučkih školama, jer sve nabrojiti u nebi ni moguće bilo. Kano što čovjek izrazjen je izmučen, ako ga se i dalje zlostavlja, ne resgira nego na nove, kako udarce i velike ozlade, a malena kano da i nećuti, ja du se danas zabaviti samo onimi nepravdama, onimi ozladelima, koje se tako redovito nanašaju našemu narodu u Istri i na koje on ne može da nereagira.

Prijedložnih godina zemaljske školske nadzornik popratio je objeno avovo izvješće o stanju pučkih škola u Istri svojim opazkama; ljetos on toga učinio nije, jer nije valjda htio dati povoda većini ove kuće, da se uslijed toga opet na njega obori kako je bilo našu, samo da se ne reče, da je u talijanskem logoru sve u redu. Ja ne imam dakle prilike govoriti o vašem odgovoru na izvješće, ali ću imati prilike govoriti o rezolucijah, koje slavna finanska komisija predlaže.

Obiočno se čuje sa veću strane glas, da se za pučku školu previše troši, da se

doskora neće moći dalje, a ja viđim u svakom zaglavnom računu školskom, da se je manje potrošilo nego se je imalo. To se dogodilo i prošle godine, a dakako samo na štetu hrvatskih, odnosno slovenskih škola, jer se same kod ovih stedi.

To nije dobra politika gospodo! Štediti u školskih stvarach grib je, jer što se za škole potroši, to je najbolje investiran novac, to je novac, koji mora danas sutra korist nositi. Nešteteđe dakle u tom pogledu. — Mi trošimo već mnogo za pučku školu, ali toga se noimamo bojati niti u ustrajjanju novih školama smijemo sustajati. Znam ja, da se više troši, ali znam i to, da to pravilo valja samo za hrvatske odnosno slovene škole, a kad se radi da se ustroji koja nova talijanska škola osobito onđe, gdje joj mješta neima, da se uvjek i brać nadje i potrebti novac i potrebiti učitelj. Samo sa ustrojenjem novih školama satože se što se više može, jer da se već prve troši, ili jer da neima učitelja. Tim se našava našemu narodu golema nepravica, jer dosad, dole sto samo vi imali pučkih školama, plaćali smo svi pa bi pravo bilo, da nešto dobiju i oni, koji su dosad uvjek plaćali za škole a školama imali ciju. Naobrazba puka mora van biti prva brig, jer se naobrazbom rasti će blagostanje puka.

Nego da vidimo kako stojimo sa našimi školama. Mi imamo polag izvješća 168 pučkih školama. Od tih je 59 talijanskih, 61 hrvatska, 17 hrvatsko-talijanskih, 28 slovenskih i 1 slov.-talijanska. Gledać na brojevo reko bi čovjek, da Hrvati i Slovenci imaju doći veliki broj školama našim Talijanom, ali ako pobliže pogledamo kako stojimo sa razredi i sa brojem učitelja, viditi ćemo, kako se s nama mađubinski postupaju.

Talijanske škole naime imaju 162 razreda a hrvatske i slovenske zajedno samo 91 — Ako se pomisli, da treba barem toliko učitelja koliko je razreda, vidi se odmah gdje se više troši, na kojoj se strani bolje stoji. — Talijani, koji sačinjavaju jedna 2/3 pučanstva Istre, imaju skoro dva puta više razreda i učitelja, nego Hrvati i Slovenci zajedno, premda ovi sačinjavaju 5/6 pučanstva! — Prigovorit ćete mi možda, da Talijani takodjer više plaćaju za škole nego Hrvati i Slovenci, ali ja odgovaram, da preme se nosna, koji više plaća, jer to nije iz izvješća razvidno, ipak nije moguće, da Talijani dva puta za škole više plaćaju nego Hrvati i Slovenci zajedno. — Zato se ja nobojim niti grožnje vase, koju smo već više puta čuli, da ćete školske stvari tako uređiti, da budu Hrvati

i Slovenci uzdržali svoje a Talijani svoje. Kad bi to i moguo bilo, kako nijo, ja dvojim, da bi mi gore stojali nego sada stojimo.

Nego, prem se u Istri, kako se već reklo, za škole mnogo troši, nije napredak školama povoljan. Razlozi su tomu polag izvješća razni, a glavni su ti, što je mnogo djece, koja školu polaziti nemogu, jer im je predaleko, ili jer ih je preveć u jednoj školi, ili jer djece nerazumiju učitelja itd. Najgoro stoji u tom pogledu pažinski kozelj, gdje ima 6420 djece, koji bi moralu školu polaziti a ne polazi ju nego uveliće od 2000; 4106 djece ne polazi onđe škola, jer im je škola preko 6 kilometara od kuće odaljena. Dakle skoro dva sata hodja od kuće do škole, pa kako ćete da djece školu idu?

Ondje se treba pobrinuti za ustrojenje novih školama, jer je napametno trošiti tolik novac za tako male broj djece, koja mogu školu polaziti a ostaviti ostalo bez škole. Kako je u pažinskom kotaru, tako je skoro u svih drugih, gdje su u većini Slaveni. Da se u pučkih školama poduđaju djece u jeziku nerazumljivom — a to je samo onđe. gdje se hoće na silu potaljiti i učiti našu dječju — grib je tako volik, da se ga oprasiti nemoga. To je proti svakomu didaktičnomu načelu, a u isto vrijeme i proti svakomu napredku i zdravom gospodarstvu. Tu se novac upravo badava troši, ako ne na štetu puka, jer ne samo, da se dječja ništa nenaude, nego ih se i predi u pravom napredku, koji bi se bez dvojbe pokazao, da je naukovni jezik matorinski jezik djece.

Da se hoće navlaš, da u onih školama nebude napredak, pokazalo se jo i kod imenovanja ravnjeđuge učitelja u cresskoj pučkoj školi, gdje se je na silu imenovanja ravnjeđuge učiteljem nekoga Tirola, koji je imao tu osobitu prednost, da nije znao nego talijanski, premda se u školi poduđaju takodjer u hrvatskom i njemačkom jeziku. Kakav će to biti ravnatelj škole, kada će on nadzirati učitelje hrvatskoga i njemačkoga jezika, kad on tih jezika ne poznaje? Gleda ponasanja učitelja izvješće nam kaže, da je to sa malom iznimkom isto. Samo dečki učitelja da se nisu ponosili, kako bi trebalo. Ja neznam, koja su ta dečviorica, a rado bi znati jeli med njima takodjer ravnatelj učitelj u Lovranu, o kojem sam ja već imao jednom zgodnom prilikom govoriti u ovoj visokoj kući. Meni je i sada tožko o toj stvari ovdje govoriti, ali sam prisiljen, pošto viđim, da predpostavljeno oblasti nede da nista uđimo u tom pogledu. Taj čovjek ostaje još uvjek onaj,

Učenici nadalje radi grioče pišući često puta "mjesto" itd. Nebi dakle skidlo, da imademo par štiva, koja bi obilovala takim rješima, koje sadržavaju rečenici usaglašen sastav (II), da tu učitelj uzmogu upozoriti na točnu izgovor, te da u učenici višekratnim preispisivanjem i pisanjem iz glave dobiti učitelja boljih i shodnijih zadataka, nego li bi ih možao on sam izabrao.

Mislim da netreba, da sve to vrsti zadada istom nabrajaju — one su i tako svakomu, koji se stvarju bavi, dovoljno poznate. Ja ču us one neke, što sam ih uved prvom prilikom naveo, samo jer nekoje istaknuti, kako bili što više utvrdio potrebu, da budu unesene u čitanke.

Medjutim jo razširivanje i-
reka po uzorku.

Znano je, kako učenici iz početka, razširujući stariju izrek, vrstaju nizvodno doći bez ikakve reda, uklesi i pravilnosti. Oni do np. izroku "Suejed ciepa" razširivati: Suejed ciepa drva — Suejed ciepa drva u konobi — Suejed ciepa drva u konobi hrastova". Pri ovoj, zadnjoj izreći dječa neće osjećati ni najmanje nepravilnosti, da tu indi učitelj ravši u djeci neki ukus i osjećaj za korakno povratanje pojedinih rječi i dijelova izreke, puno će mu pomoći, ako budu učenici po zadatom

PODLISTAK.

Naše čitanke.

(Dalje, vidi br. 1.)

X.

Kako već rekoh (a III. čl.), moraju čitanke biti tako upriličene, da u njih svoje jezikoslovne obuke nadju svoje uporite — drugim rečima, moraju donesti stanoviti broj takovih štiva, koja će biti navlaš za to prilagođene i udesene, da o laskote i pjesničkoj obuku u pravopisu, slovenici i pismenih sastavcih.

Sve se to dade izvesti, bez da dotična štiva ista izgube od svoje absolutne vrednosti. A to bi puno koristilo. Čitanke bi onda učitelju u velike olakšanju trud i okrunile bi mu ga ljepljim i bržim uprjehom. Da ogledamo najprije ortografiju. Tu bismo trebali napisati štiva, gdje bi učitelj sistematski mogao učeti uporabu razgledaka. Recimo n. pr. da se čita štivo, gdje je desetak puta uporabljen odnosno znamo koji, koja, koje. Tute učitelju neće biti nikakove muke, da učenike privede na to, kako se pred tom rješju avgada međe zarez. Neka još onda učenici to štivo

koji se ova u onoj školi podučavaju. Protiv toj odluci zemaljskoga školskoga vijeća ulazio je zemaljski odbor utok na ministarstvo i ovo je, na moje zadudjenje, utok zemaljskog odbora prihvati. Meni nije stalo do onoga, što je stvarnog zemaljski odbor rešio u svom utoku, mene je palo u oči samo to, da ova oblast u svom utoku veli, da nomoraju talijanski učitelji u Istri poznavati hrvatskog jezika, jer ga n-o-treba-ju.

Gospodo moja, takva šta užvrđiti u jednom utoku na ministarstvo u pogledu škole, koju pulazi velik broj hrvatske djece u obziru na današnju odnosnju naše pokrajine, meni se čini, da će to rođi začepliti si učesa i zatvoriti oči, da se ne dozvije ni neviđi, što se oko nas zbiva. Istina je doduće, da kako danas stvari stoje i tko matri te stvari samo iz vana, može zbilja užvrđiti, da netroba u 1-tri dnevjeg hrvatskog jezika. Ako pogledamo u Tret, tu vidimo onda sjediti c. kr. namještajnika, koji hrvatskoga ni slovenskoga jezika nepozna, pače i ostale činovništvo kod namještajnica do najnižega nepozna hrvatskog jezika ni toliko, da bi moglo korakno par rječi izgovoriti ili napisati u tom jeziku. Zemaljski odbor, vidišno svaki dan, a i danas smo imali prilike vidjeti, kako postoji jezik većno puštanstva ove pokrajine; kako se napravim nam ponosa većina ove viško kuće u tom obziru, to takodjer svaki dan vidimo, pače i sam presvetiji predsjednik ovo visoko kuće, kojeg ja u ostalom viško cjenim, nepoznaje ni hrvatskoga ni slovenskoga jezika. Sudećo dakle po tomu svemu, moglo bi se zbilja reći, da u Istri nije potrebiti hrvatski jezik, kad može biti visok i nizak c. kr. i zemaljski činovnik bez poznavanja tih jezika. Nego, gospodo, te stanje stvari ne dokazuje još, da hrvatski jezik nije u zemaljstvu potreban; to dokazuje samo abnormalnost stanja naših odnosa s njima, uslijed se je nemalo više dugo trajati.

Na koncu opnahnem gleda rezoluciju predloženih od slavne finansijske komisije u pogledu škola i školskih oblasti.

Predlog, da se u Poreč prenese uređ zemaljskog školskog vjeća za Istru, premi mi se čini, da neće nikakova uspjeha imati, ostavlja me posve hladnim. Ja znam, da zemaljsko školsko vjeće nije uam naklonilo sada, ni će biti, ako mu ured bude u Poreču. Nego, ja se bojim, da bi moglo još gore biti; glasovati će proti ovoj rezoluciji.

Gleda drugo rezolucije izjavljaju, da bi se s njom mogao složiti, jer mislim i ja, kad bi se učiteljstvo, koje je sada u Kopru, tako uredilo, da budu imati Talijani uvoje, a mi Hrvati i Slovenci svoje, da bi stvari bilo išle.

Obzirom na treću predloženu rezoluciju imam opaziti, da sam odlično proti rječi, jer je neopravдан napadaj na javne činovnike, proti kojima vi neimate što stvarnog prigovoriti, nego da nisu Talijani. — Meni je poznato, da su ranije nekih školski nadzornici u Istri zazorni i znani, da vi nepropusnete zgodbe, da se na isto neobozrite. Tim ljudem vi krivo činite, jer oni su c. kr. činovnici i to ponizni činovnici, koji ništa drugo no čine, nego ono, što im je od njihovih predstavljene maloženo, a ovi su vam prijazniji, nego nam, kako vi dobro znate. Razlog, zašto su skoro svi školski nadzornici u Istri slavensko krv, jest taj, što vaši neima, koji

jednom primjeru drugo izreke razširivali. Knjiga bi mogla donesti np. ovaj uzorak:

Majka prede.

Majka prede kudjelju.

Naša majka prede vunenu kudjelju.

Naša dobra majka prede vunenu kudjelju.

Naša dobra majka prede vunenu kudjelju za čarapu.

Naša dobra majka prede za ognjom vunenu kudjelju za čarapu.

Naša dobra majka prede svaki večer za ognjem vunenu kudjelju za čarapu.

Po ovom uzorku — razumiju se, ako učitelj učini svoju — moći će učenik lako razširiti drugu koju izreknu np. „Susjed ciepa“ i to recimo ovako:

Susjed ciepa.

Nas susjed ciepa drva.

Nas susjed ciepa bukova drva.

Naš dobar (stari itd.) susjed ciepa bukova drva.

Naš dobar susjed ciepa bukova drva za oganj.

Naš dobar susjed ciepa pred kućom bukova drva za oganj.

Naš dobar susjed ciepa svako jutro pred kućom bukova drva za oganj.

(Konac sliči).

bi imali potrebito kvalifikaciju za one službe. Kad bi bilo izabirati među vašimi i našimi jednakim, vjerujte mi, da bi vaši prije imenovani bili uego naši.

Protiv četvrtog rezolucije nećim nista, jer paće i ja želim, obzirom na ono, što sam prije rekao, gleda plaćanja škola, da bi dobro bilo znati, kako stojimo sa brojem djece u svakoj školi obzirom na njihovu narodnost. Onda bi mogli znati također, koliko je osnovana vaša prijetnja, da ćete stvoriti zakon, po kojem bi imala placati svaku narodnost za svoju školu.

Peta rezolucija predložena meni se čini posve suvišna, i ja se oduim, da slavni odbor takva šta predlaže. — Ja mislim, da bi se uvjek moralo prije, nego se jedna zakonsku osnovu podnese, poplatiti drugi faktor, koji ima u tom obziru avujoći redi, t. j. vladu, koja ona o stvari misli. Takvih morao bi uvjek učiniti prije sam zemaljski odbor i neki trebalo, da ga sabor ne to pozivlje. Kad bi se tako radilo, nebi nam visoka vlast toliko glasovatih zakona nešanckioniranih vrada na novo razpravljanje.

Gleda peto predloženo rezolucije imam opaziti, da ću također proti njoj glasovati, jer mi se čini ništa drugo, nego izljevanje strančarata, knjega se vi, gospodo, nikako ostresti ne možete. Koliko je manji poznat, svedenik-udžitelj u Pomorju, nije izjavio iz škole dvoje djece zato, što su njihovi očeti kod izbora za carovinske vjeće glasovali za talijanske predloženike, on je imao drugih razloge. Kad bi bio htio tjerati iz škole svu onu djecon, koju su očeti ili rođaci proti narodnom predloženiku glasovali, morao bi ih bio više od dvojice iz škole izjaviti. U ostalom o toj stvari znati je višo toga redi koji je mojih drugovih. Na temelju rečenoga i jer viđim i savjedan dom, da se kao drugdje tako i u školskim stvarim uvjek i stvrgdje radi proti interesom i nepristupu našeg naroda, ja će glasovati proti predlogom slavnog finansijskog odbora.

(Na početku govora kašljucalo je i kihalo občinstvo na galeriji, ali se malo po malo prilično primirilo).

Zastupnik Babuder reče na to, da će i on koju redi občinito o naših školah kano ravnatelj i kano član zemaljskoga školskog vjeća. O školama žalivoće, da se ne može pohvalno govoriti, jer se našezimo u tom pitanju na vrlo nizkom stepenu. Polazak škole, da je loš, čemu nemogu zanoviti pomoći. Tko je gladan kruha, da nemari za školu. Pokrajina, da je učinila svoju dužnost gleda škole; od godine 1870—1890. izdala je za obuku milijun i pol forinti, a 140.800 for. podrpu za uzgoj mladića. Ako se slavka gospoda tuže na slabu pohadjanje škole, krivnja za to pada na roditelje: školske oblasti učinile su sve moguće za bolji napredak u školama. Zatim nabroji, koliko imade škola talijanskih, hrvatskih i slovenskih; razreda talijanskih, da imade doduće najviše, ali radi toga ne može se nikoga kriviti; zakon je jasan, kad je u razredu preko 80 dječaka, ima se pravo tražiti još jedan razred; to se nije u slavskih školama dogodilo, jer neobično je potrebo. Govori o tom, koliko se škola otvorila u zadnjo vrieme, a koliko zatvorila; o školskih zgradah i o polazku škole, o učiteljih i provodnikom broju djece u pojedinim razredih, o ločenom napredku u školama, gdje se dvi narodnosti stiču; čudi se, da se tomu nedoskoči i nezna tomu razlog. (Zastupnik Volaric: Habent aures et non audient!) Priznaj, da mora biti u školi materinski jezik naukovnim i da valja pustiti roditeljem na volju izbor naukovnoga jezika, gdje su paraleole.

Školsko do je, da ipak u zadnjo vrieme nešto popravilo, što opaža na dječici, koja dolaze na gimnaziju u Kopar. Učiteljstvo u Kopru daje došta učitelja. Tako je bilo god. 1891. od 97 dječaka 41 Talijan, 17 Hrvata i 39 Slovence. Pošto njega dobi reč zast. Mandić, koji reče:

Visoki sabore! Puška obuka sačinjava kod svih prosvjetitelišnih naroda jedno od najvažnijih pitanja, kojim se ozbiljno bave parlamenti, zemaljski sabori, zastupnici itd. U ovom saboru naredo je da se žalost tomu pitanju nimalo važnosti. Vi, gospodo od većine, predlažeš doduće godinu obraćući i proraćuće školske zaklade, tužito se uvjek na loš napredak u školi, na razne nadzornike, školsku vjeću itd., ali da neimati ovdužnost da članova manjine, rješiti biste svaki put to vrlo važno pitanje u nekoliko časova. Mi nasuprot shvaćamo pitanje puškoga školstva ozbiljnijim i važnijim nego li vi, pak we i želimo doskočiti nepristranom kritikom i dobrići sa-

držao se svog starog običaja, da podkadi našimo svojim istomstvenikom u ovom sa- boru; ali on se so je ovoga puta najprije sagrozio nad nepovjerenim stanjem školstva u pokrajini, a da se pak konzno povoljni se bilo i malim predstnikom. Na pušku škola da se jo potrošilo od god. 1870.—1890. milijun i pol. forinti, a u podporu miladićem for. 140.800, to da jo pokrajina djece u svakoj školi obzirom na njihovu narodnost. Onda bi mogli znati također, koliko je osnovana vaša prijetnja, da ćete stvoriti zakon, po kojem bi imala placati svaku narodnost za svoju školu.

Peta rezolucija predložena meni se

čini posve suvišna, i ja se oduim, da slavni

očeti kod izbora za carovinske vjeće glasovali za

talijanske predloženike, on je imao

državu pušku školu, gdje na to pohodno

čitati — na što se i sam predgovornik

tuži. Istina je, da se častom iznimkom

loš pohadjanje školu i to ne samo na van-

židni, što je g. Babuder proglašio, već

u samih gradovih, dapođe i u talijanskim,

kako je isti gospodin priznao gledo

Kopru, da moraju siliti djece na polazak

škole, a roditelje karati, što tu djece ne-

željaju. Travo je rekao postovanju B a b u d e r

oči, da je zakon gleda ustrojenja puških

škola jasan, da troba našimo tamo ustro-

jiti novu školu, gdje imade dostatno za

školu sposobna djece, al se taj zakon kod

nas željivo neovršava obzirno na hrvatsko

i slovensko puščanstvo. Kad bi učić puk-

imao svudu školu, gdje na to po broju

svoga djece pravu imade, nebi se zaista

postovan g. predgovornik b o l n o tužio

na tolik broj analfabeta. U tom pogledu

postoji, da nas zakon jodinu na papiru.

Prije nego li se mi dopodamo puške škole

u svojem jeziku, valja da se za istu bo-

rimo godine i godine, da se prodruju u

toj borbi evo moguće oblasti u državi, o

čemu nam daju krasan primjer hrvatske

puške škole u Buzetu, Pazinu, Sovinjaku

itd. Umjestrina bijaše njegova opaska, da

je mnogo hrvatskih i slovenskih jednoraz-

rodnika, to nozna kako da si to protu-

madi, jer zakon jasno ustanovljuje, kada

gđa se imade podignuti dvo, tro i više

učiteljstvo. Tako stoje učiteljstvo i učiteljstvo

učiteljstvo za sporazumljivanjem, kojeg ne-

moga biti, dok se ne budemo uzajamno

stovati, kad se već ljubiti nemamo, i dok

nebudete i u učili naš jezik, kano što mi

učimo talijanski.

Jos crnja predstavlja nam se nepravda,

obzirno na pušku šklostvo u našoj pokra-

jinji, ako promociju brojni razmjer uči-

teljstva po narodnosti. Talijanskih učitelja

imade najma 104 i 98 učiteljica, ukupno

dakle 200 učiteljkih sile, među kojima valja

ubrojiti samo dva svećenika u porečkom

kotaru, koji podučavaju u pomoćnoj školi.

Hrvatskih učitelja imade 79, učiteljica 18,

ukupno 82, a među učiteljima je 21 sve-

ćenik, koji drže pomoćnu školu. Slovenskih

učitelja imade 31 i 3 učiteljice, ukupno

34, a između tih učiteljica jesu i svećenika

— dakle pomoćne učiteljice. Talijanske uči-

teljice sile nadmašuju dakle hrvatske i

slovenske ukupno za 74, a taj razmjer

jest za nas još nepravilanj, ako uvažimo,

da je među našim učiteljstvom pomoćnih

učiteljih, koji nisu plaćeni, kako valja nit

mogu vrati učiteljsku dužnostni radi svog

zvanja kako bi zaista bili.

Crna slika predstavlja nam se, gospodo

moja, još crnjom, ako pomislimo, da imade

u pokrajini 44.500 djece sposobne za školu,

paže da je od toga broja polazilo ih našu

pušku školu samo 24.150, dakle nešto

više od polovice. U ovu, da tako

rođom, manju polovicu ubrojiti nam valja

skoro sve samo našu mladež, jer ate se

vi, gospodo od vodine, na vreme pobri-

nuli za svoju školu, dapođe i talijanske

narindu naseinu nam Hrvatima i Slovencima.

Vepur naša dake, da trodi pokrajini ogromnu

svetu na pušku šklostvo, nije opravdan,

jer većina onoga, što se potroši, ide na

naše škole, dođim ostaje velike mnoštvo

našo djece bez svake obuke, jer škole na-

šemu puk iz ljepe nigdje nedajeto. Ako

ju puk ovdje ili onđe nakon velikog na-

tezanju dovolite, tad nac narindu para-

lekto, da nebude pravoga napredka ili da

nam djece odradite.

Visoki sabore! Čujemo da ste i čitamo,

da učitelji neimaju pravo naobrazbo, da

da padaju u sve više nego li su u školu, da

da agitatori ili nemirnjaci i tomu slično.

Istina je, da bi naši učitelji, osobito mlađi,

bolji bili, da su imali zgodu naobrazbi se

u materinjome jeziku, to da su u kojedem

zaostali mlađi se u školi tudjini jesici,

napose ujemadim jezikom u priravnici

u Kopru, nu mi se občinito nemamo

potužiti na našu destot učiteljstvo u pio-

glodu njihove naobrazbe ili na ovršavanje

njihovog točkog zvanja. Nadalje istina je,

da imade u pokrajini medju učiteljstvom

agitatora i nemirnjaka, ali na čast budi

rečeno našemu učiteljstvu, agitatoru u va-

šem amatu, gospodo od većine, nači čemo

prije i leglo mudru vašimi učiteljima, nego

moćnimi školami, koje su sve jednare-

ducne i koju su u rukuh našega destotoga

svočestva. Od tih imadu Hrvati 22, Slo-

venci 5 i 1 jo hrvatsko-talijanska i samo

od naša talijanska. Ako se pak uvaži,

gospodo moja, da bi morale postojati svuda,

da smo mi u školstvu veoma prikraćeni.

Dodatajno tomu, da imade velikih podob-

linskih i sol, sa brojem djece sposobno za

školu, koj daloko prokorakaju broj uta-

vijenj zakonom, te da našim tu re-

dočite ni pomoćne škole. Da je uvažio

oru okolnost postovani predgovornik, bio

bi si lakko protumisao, odakle tolik broj

analfabeta u pokrajini i zašto je tako slab

polazak škole.

Diočec škole po političkim kotarim, sto-

jimo ovako: Kopar 18, Volosko 17, Pazin

12, Poreč 19, Pula 18, Lošinj 8; osim

toga imaju Rovinj dve petorazrednice. Od

svih kotara stojimo mi gledo brojne škole

najlođije u kotaril Pazin i Poreč, jer je

prvi kotar jedan između veših brojem pu-

ščinom, u čitavom porečkom kotaru

ni je jedne redovite ili javne hrvatske škole.

B a b u d e r

oči, da se častom iznimkom u čitavom porečkom kotaru

je jedne redovite ili javne hrvatske škole.

U tom kotaru imade 1 po vašem računu

čitavom

<

Prilog „Naše Sloge“ k br. 16.

li medju našim. Moj vredni drug dr. Stanger kazao vam je, kako radi i učiteli glasoviti vaš učitelj u Lovranu na sablazan svoga puške bez razlike stališta i narodnosti, a ja ču vam spomenuti još samo dvojou — dakako vaših učitelja, koji se odlikuju strastvenom agitacijom proti nam Hrvatima, a vam talijanskim u prilog. Jedan od tih je učitelj u Rođu, po imenu, aki se nevaran, Massalin, koji je jurve godinu dana u onom mjestu kao učitelj na hrvatsko-talijanskoj školi, premda nije uspособio za hrvatski jezik. Taj gospodin zaboravio se dno 17. t. m. na toliko, da je, nastavši se sa izbornicima talijansko stranke u kromi, nagovarao iste, da dodje dno 31. t. m. svi k običnim izborom, dapače i oni, koji neimaju pravo glasa, jer da neće jesti i piti nikomu uzmanjukati.

Njemu sličan drug učiteljuje u Sovinjaku, koji je silio prigodom otvorenja tamoušu puške škole hrvatske roditelje, da upisu svoju djecon u talijansku paraleku; to je optovetao i u školi sa djećom, kojoj nadeže najbolji primjer izvan škole.

Ali čujte ovu, kako postupaju ljudi vrake stranke sa učiteljima, koji nisu strastveni agitatori za „svetu talijansku stranu“. Lanjske godine raspisalo je o. kr. kotarsko školsko viće načelnjak za mjesto ravnatelja na puškoj školi u Malom Lošinju. Tom školom upravlja još kao privremeni ravnatelj kroz punih 18 godina stariji učitelj-svetonik, rođom Dalmatinac, na podpuno zadovoljstvo školskih oblasti i ogromne većino onoga pučanstva. Taj gospodin nije se nigdje i nikada upličao u politiku. Koliko je meni poznato, mogu po duši reći da nije učinio koreka niti izrekao niči našoj stranci u prilog, a imade ih, koji su me uvjoravali, da jo prijanjao uz unjerenje gradjene talijanske stranke u Lošinju. Kad je bio otvoren načelnjak za mjesto ravnatelja, držao se obvezito, da će takovim postati spomenuti, koji se još je za to natjecao. Nu tomu nobi je tako. Njegova bo molba nedodje niti u terenu, što je izpolovao neki mladi učitelj tudina už pomoć svog debelog kuma, komu podkadi kadaš u talijanskih novina, iztiču njegove tobož kriopoti i velino, kojih neimao ni za diaku.

Ravnateljim postao je mladi taj učitelj, koji je mnogo godina služio pod ravnatelja učitelja-svetenika. Nadarili ga strastveni potalijančići ravnateljstvom za njegovo strastveno stanarstvo proti našoj Hrvatima.

Gospodo moja! Pravo je, da iztječemo man i loše strane učiteljiju, u obeo u tu svrhu, da se poboljšaju na korist svoju i pokrajinskog školstva. Nu s druge strane dužnost je zemaljskog zastupnika, da priuza i dobre strane toga učiteljstva, da uvaži njegovo težko zvanje i da mu pomognu snasati mučno breme tim, da ga bar približno osuđeti za sve jado i nevolje, koje mu je snasati.

Ja neću, gospodo, u tu svrhu postaviti nikakav predlog, vođ hođa, da vam predočim nekoje opravdane želje našega učiteljstva. One se za sve izputni nemogu, jer bi to zahtjevalo promjenu školskog zakona, ali ja polaže na srce zemaljskom odboru, da je prouči i u koliko je moguće uvaži, to u svoje vreme promjenu pokrajinskog školskog zakona ovomu visokomu saboru na razpravu predložiti izvoli.

Evo dakle nekoje od tih učiteljskih želja:

1. Neka se ukinu svi dosadanji plaćovi razredi a ustroji sam jedan.

2. Temeljna plaća tog plaćevnog razreda nek bude u sredini dosadanjih t. j. 500 for. godišnjih.

3. Neka se ukinu našlovni nad i podučitelji, odnosno nad i podučiteljica, te neka ostane samo učitelj i učiteljica.

4. Ravnateljicim učiteljicom odnosno učiteljicama neka ostanu dosadanji dohodak ravnateljstva, kao što i starijim u službi njihove kvinkvenije.

5. Neka se aniza vrieme službe od 40 na 35 godina.

6. Privremenom učiteljem t. j. onim koji neizmijenjivo je izpit u sposobnosti, neka se dade 400 for.

Razlozi, koji bi za to vojjevali, bili bi:

Poštne učitelj takav radnik, kod kojeg je svijetljeg dlanovi, rasviali se oni nadučitelji, odnosno nadučiteljice, prosti učitelji, odnosno učiteljice, te neponesen podučitelji i podučiteljice, jednako rade svaki u svom razredu, a toga nebi smjelo biti razliko ni u njihovih plaćah, to jest jednako radnici dati jednaku nagradu;

poštne su uz dosadanji školski zakon četiri plaćevna razreda: tri za uči-

tolje odnosno učiteljice, a četvrti sa podjanskim učovanim jekom kad bi se ustrojilo hrvatsko-slovensko učiteljstvo za našu mladež Istro — recimo u gradu Pasiću.

Međutim imato vi dosta sredstava, da usvojite učitelja i izvan pokrajino u talijanskom jeku i duhu. Vi se timi sredstvi obilato i služite. Seljaci naime kandidatu učiteljstva u Trenti i od tamo dobivate talijanske učitelje. Sada imate našu učiteljstvo u Rovereto 14 kandidata učiteljstva. Iz Trenta došlo je juž 35 talijanskih učitelja u našu pokrajino, od kojih se nalazi jedno petnaest samo u ovom političkom kotaru. Ali kao da vam ni to nije doista, ide vam u tom na ruku i politička oblast u Poreču. Tomu nam je svjedok g. Roberto-Rocco Tonelli, ravnajudi učitelj u Monfalconi, koji je to sam prisutan u listu „L’Istria“ broj 555 od 12. srpnja 1892.

U svojem „Pripisanu“ kaže naime nekomu svomu napadaju (Cita „L’Istria“): „Avate voi fore ricevuto l’incarico dall’I. r. Autorità distrettuale di condur in Istria bravi maestri?“ (Jeste li možda vi dobile način od o. kr. kotarske oblasti, da dovedete u Istru valjanih učitelja.) Eto dakle, sama politička oblast brine se za vas, da dobijete u Istri „bravi maestri“. Na tom možete se dobiti zahvaliti vitez Eluscheggu, koji nastoji svim stilima, da dodje čim više talijanskih učitelja Istru (Vitez Eluschegg i prisjednik Clova napisu si i smiju se).

O kotarskih školskim nadzornicima, proti kojim dižešte nabo i zemlju, kuzati ču kasnija još koju u isto tako i o zadnjoj resoluciji, kojom se bezozarano napada na voleđ. g. župnika u Pomjanu.

Vidjeli sabor! Moj čestiti drug dr. Stanger izjavio je, da neće ljetos stavitи poručnu i pomoći čitamo, da je u tu svrhu opredjeljeno for. 1800. Ta svota je namjena građni i popravak škola te za školsko potrebe i nagrade. Ova svota je promjena ako se uvaži, da treba nam još mnogo škola, da pak sam nemožu svuda učiti škole, da su školska učila na mnogih mjestima loša i da treba školam na selu mnogo čega, što zakon i pravni napredak iziskuje. Sa for. 1800. do se jedva doskočiti taktikom potrebom puščkih škola u ohe, a napose naših.

Kod XVIII. rubrike pod naslovom „pomočne škole“ nalazimo samo for. 8000 kao nagradu onim učiteljom-svetonikom, koji se podvrgavaju svojovoljno težkom bremenu učiteljovanja. Spomenuo sam ju prije, da je velik broj pomočnih škola i da su to skoro izključivo hrvatske ili slovenske, dotično, da su svetenci-učitelji našega jezika. Za toliko učitelje je doista gornja svuda premala uzmeli se i u tomu u obzir, da dočini učitelji-svetonici vrlo duševno svoje dužnosti, u koliko ih u tom neprije njihovo svećeničko zvanje. Izpruka finansijskog odbora — da se je prošlo godine u tu svrhu izdalo samo for. 2564 neviđeni, jer sto vi gospodari izdati i manje, pak biste se mogli uviđati na taj razlog pozivati, a svećenik-učitelj nek se badavi trudi i muči.

Ja neću, gospodo, predložiti za jednu ni za drugu rubriku, da se dobiti i znovje povise, jer bi to bilo uzaludno. Rekao sam samo toliko o tom, da se znade kako školarice održe, gdje bi trebalo pomoći našim školama i našemu učiteljstvu.

Prelazim napokon i na predložene nam rezolucije finansijskog odbora, pramje biti zgodje i kašnije, da se na pojedine od njih oput vratim.

U prvoj od tih tražite, da se usredotoči zemaljsko školsko viće u Poreču, jer da neodgovara zakonu ni potrebama škole, što je sada stalo tomu viće u Trstu.

Tužite se nadalje, da imadeo samo jednoga izvjetitelja za administrativne poslove školsku kod namjostinstva u Trstu i samo jednoga zemaljskoga školskog nadzornika za sve tri pokrajine Primorja.

Cudnovato zvoni, gospodo, da sto vi proti sadašnjomu siolu zemaljskoga školskoga viće u Trstu dočim znamo, da proglasujete svuda i vazda Trst središtem svoga važnoga duševnoga rada. Mi se nebi protivili prenosu siela zemaljskoga školskoga viće iz Trsta makar u Poreč, kad biste napravili nam pravedniji bili i kad nebi bili tako težki obidići sa Porečem. U ostalom vi ćete se i bez nas i proti nam nagoditi sa vladom, koja će vam pomoći i gledi tega pitanja i gledi zemaljskoga školskoga nadzornika.

U drugoj rezoluciji zahtjevate posebno učiteljicu sa talijanskim naukovnim jezikom. Tužite se na učiteljicu u Kopru, gdje se našoj mladeži odvođe naravna tudji jezik. Tužili smo se i mi dašće proti tomu da nas vaši prijatelji kod vlasti ne buduši naši učitelji, a da se naši učitelji buduši naši učitelji. Ima je želja, da se ne pokušaju učiteljicu učitati i učiteljicu učitati, da učiteljice učitati i učiteljice učitati, da se ne uzmogu naučiti drugi zemaljski jezik, te da se drži tih naših kod ustanovljivanja škola u buduću;

c) da se svom određenosti doda valjanost odredbom tlučim se polazka, odnosno zamjenerivanja škole;

d) da se imenuju za mjesto učiteljicu i učiteljicu samo profoci usposobljeni takodje u naukovnom jeziku (odnosno jezicima) doličnih škola i među timi neki se izaberu najbolji.

Medju govorom uzemirivalo je kašnijom, kihanjom i glasnim prigovaranjem občinato na galeriji govornika. Predsjednik zagrožio se opstvom občinatu, nu svo bilo učiteljice učitati. Na koncu govoru nastalo prava uljena vika. Govornik obrativ se našim galeriji dovinko občinatu: i za vse valja učitati čim prije pušku školu. Zastupnik Legionija: no školu, vod kotar. Zastupnik Mandić: i to je prenabol!

Zastupnik Šibisi ustađe te reče, da

gospoda od manjine odviše dosadjuju svojim dugim govor.

Sa klupah manjine: Ako Vam nije pravo a vi aito van! Predsjednik pita da li jošte koji reč.

Ustaju zajedno zastupnici Volarić i Dofranceschi. Ovaj posljednji htjede predložiti konac rezgrave.

Zastupnik Volarić: Molim, ja sam se prvi oglasio, kad svršim ja, tnd govorite vi.

Zastupnik Dofranceschi: Cosa vuole? (Što želite?)

Zastupnik Volarić: Sada imadem ja rieć.

Zastupnik Wassermann: Podujem predlog poštovanoga Defranceschi-a. (Glasan smjeh u klupah manjine).

Zastupnik Volarić reče na to: Sto je gospodin predgovorak htio način da se opomenuti, da vam, gospodo od vodine, nedosadjujemo dogimi našim govorima, tu mo izjavljujemo, da so mi služimo svatim našim pravom, kad govorimo u našem jeziku i da barem dvoje učitelje učitavaju ovo visoko kuću razumije i poznaju dobro naš jezik; pa kad bi htjeli, što u principu neće, ponajviše slušati, da bi se mogli okoristiti našim govorima, i onda im nebi ovđi dugočasno bilo. Kad biste se, gospodo, onako ponašali dok mi govorimo, kako se mi ponašamo, kad vi govorite, tad bi mogli možbit doći do načina, kako da se sporazumimo, al ovako nije moguće. Kako ste učinjeni, pokazali ste, gospodo, da se dobiti u Istri „bravi maestri“. Na tom možete se dobiti zahvaliti vitez Eluscheggu, koji nastoji svim stilima, da dodje čim više talijanskih učitelja Istru (Vitez Eluschegg i prisjednik Clova napisu i smiju se).

O kotarskih školskim nadzornicima, proti kojim dižešte nabo i zemlju, kuzati ču kasnija još koju u isto tako i o zadnjoj resoluciji, kojom se bezozarano napada na voleđ. g. župnika u Pomjanu.

Vidjeli sabor! Moj čestiti drug dr. Stanger izjavio je, da neće ljetos stavitи poručnu i pomoći čitamo, da se dobiti učitelju i da se spomeni naši učitelji, ali doći će vrijeđi, da doši i to na bolje okretnuti. Mi nećemo prestati nikada pitati ono što neće ide bez obzira hodoći li ili nedete na to pristati. Slučiti će, gospodo, sunco i pred naša vrata ali valja nam neprestanu zahtjevati ono, što je po božjem i pisanih zakona naše.

Držeo se toga našela stavljam i ovom zgodom našu predloga, kojim se ido da se poboljša našo školstvo. On se je opravdavio tim, što znade, da ti predloženi nobili bili primljeni.

Ja se, gospodo moja, toga ne plinjam zaslužu, da će ipak jednom i naša vjati. Saborska većina zabaci dodušće sve što mi predložimo, ali doći će vrijeđi, da doši i to na bolje okretnuti. Mi nećemo prestati nikada pitati ono što neće ide bez obzira hodoći li ili nedete na to pristati. Slučiti će, gospodo, sunco i pred naša vrata ali valja nam neprestanu zahtjevati ono, što je po božjem i pisanim zakonom naše.

Izvjetitelj Bubba daje obrazložene rezolucije i to najprije hr. I sa prodlogom koji glasi:

„Nalaže se zemaljskom odboru, da podnesa molbu na časarsku vladu, da se uredi školsko pitaju u ovoj pokrajini poslovne slike našega učiteljstva.“

Predejednik otvara razpravu o toj rezoluciji.

Zastupnik Costantini podupire rezoluciju. Uredotočenje zemaljskoga školskoga vića u Trstu jest ne samo štetočno i nezakonito, jer se oduzimaju pokrajini zemaljskoga nadzornika i administrativnog zemaljskoga učiteljstva u školskim poslovima. Zemaljsko viće imalo bi biti autonomna oblast početkom i u sada je samo odjek namjostinstva, a odatle dolaze sva zla u našo školstvo.

Zastupnik Tamaro povlađuje onomu, što je kazao predgovornik. Ovom rezolucijom traži se jedino upoznavanje zakona, po kojem bi moralio biti siolo toga voda u Poreču. Taj zakon ukinuo je ministarstvo naredbom uslijed želje jednog ili drugog činovnika, komu se nije dopalo možda pivo u Poreču. Žalostno je što upravo časarsku vladu vrijeđa zakone. Članovi zemaljskoga školskoga vića dolaze 8—9 puta na godinu iz Trsta sa gotovim programom i proučenim predmeti, došim u svomu tomu ništa neznaju ostali članovi, to će uo na brzu ruku u Poreču rickava.

Zemaljski školski nadzornik nemoga valjati nadzirati škole trih pokrajina; on se mora osloniti na izvješće kotarskih školskih nadzornika, od kojih najprije — Kladić — nebjije presolti se u Poreč, došao jo amo Gnad, nu i on pobjeđe u Trst; za njime dodje Kladić, ali i on do malo otidje; tako su učinili i drugi, ta je ministar prenesao siolo toga vića u Trst. Sada toku stvari u redu; članovi zemaljskoga odbora sudjeluju kod razprave; u zimi je toško dolaziti u Poreč, nekojim članovim Škodi more; rezolucija neće imati uspjeha; misli da bi se imalo obdržavati sjednice toga vića u Trstu, kamo dolaze članovi zemaljskoga odbora.

Zastupnik Bubba je priznaje pravo na zemaljsko školsko viće u Poreču, ali se to pravo nemože uvelik vrati. Tumađi postanak toga vića, navajaju prve nadzornike, od kojih najprije — Kladić — nebjije presolti se u Poreč, došao jo amo Gnad, nu i on pobjeđe u Trst; za njime dodje Kladić, ali i on do malo otidje; tako su učinili i drugi, ta je ministar prenesao siolo toga vića u Trst. Sada toku stvari u redu; članovi zemaljskoga odbora sudjeluju kod razprave; u zimi je toško dolaziti u Poreč, nekojim članovim Škodi more; rezolucija neće imati uspjeha; misli da bi se imalo obdržavati sjednice toga vića u Trstu, kamo dolaze članovi zemaljskoga odbora.

Zastupnik Wassermann izjavlja, da se služi sa onim, što su kazali poštovani Costantini i Tamaro (Smješ na slevici jer je rekao, da se ustroji u Poreču kotarsko školsko viće).

Zastupnik Laginja rođe, da je očekivao kako će staviti poštovanijem zastupnik Babuder odnosno predlog poslje onoga, što je kazao o zemaljskomu nadzorniku Klodiću, s kojim je kao član redenoga vjeća u uskome savetu i komu — kako reču — skodi more.

Grad Poreč nije nijedne označen kauč glavni grad pokrajine; on nije to nikad bio niti nemoglo to biti. Po obetođeničkih Školskih zakonih u Austriji, Školsko pitanje nije strogo autonomno. Pokrajina nije prođana Školsko zakonodavstvo.

Njim se volje samo brinuti i pokrati dotične troškove. Država se pak oslanja na državne temeljne zakone, na oktobarski diplomi i na februarški patent. Mi nismo pokrajina, već je pokrajina Primorje sa namjestnikom, koji je ujedno predsjednik zemaljskog Školskoga vjeća. Da se je postupalo dosljedno, imali bismo sa Primorjem samo jedno zemaljsko školsko vjeće. Po zakonu nemože dakle to vjeće otici u Trestu, koji je materijalno i moralno središte, dešta se mi priznati neplaćimo.

Izvestitelj Bubba odgovara zastupniku Babuđeru, koji da sam nezna što hoće reći; ostali predgovornici većine, da su istinu rekli; priznaje, da je tako prenosti Školsko vjeće u Poreč, ali tomu može pomoći vlada.

Zatim stavi predsjednik resoluciju na glasovanje. Glasuju za istu svih članova vođe osim Babuđera i Marinčića. Nakon toga digne predsjednik sjednicu i uređe drugu za slijedeći dan.

SOKOLU.

Ćim si letno soko smieli
Slomio ti vila krila,
Ti se opet dignu dilo,
Po ti borba draža bila!
U bratku si zemlju počo,
Skupio si voludu snagu,
Borio se zatini daljo
Za domaju tvoju dragu.

Za domaju, za hrvatsko
Postao si borac pravi,
Niesi htjeo, da ti Istru,
Rodno pleme — — — tujin davi...
Ja ih vidim, gdje se dižu,
Gdje bi tebo vatrt htjeli,
Silna graja — — a ti dalje
Letiš dijano očko smieli!

Tujin strepi — — na to spaze
Sironi Istro naši ljudi,
Da j' u tobo čeliči značaj
I junak se sudi,
Pa te žalju carškom gradu,
Da i tamo stiće naše
I odkaša sveta prava,
Što ih davno zakopao!

Tužni glasi — — eto opet
Podigle se tujna sila,
Podigle se crne vrane,
Slomio ti vila krila,
Ali ti Istran odavši kljče,
Same dalje ti nas vodi,
Pripravili smo s prvim sinom
Ljetit smrti i k slobodi!

Zadar 14. aprila 1892.
Rikard Katafnić-Jerstov.

Različite vesti.

Ovacije zastupniku naroda g. Vjekoslavu Spinčiću. U posjednjem, na uskrsni blagdan priredila su narodne društva "Bratstvo" iz Voloskog i "Zora" iz Opatije, u kvačnih prostorijama, "Zora" vrlo uspješno. Na toj zabavi našlo se još i pet narodnih zastupnika, među kojima bijaše i g. zastupnik Spinčić. Čim je prekrađao obilježeni nač zastupnici i prvak prug društva "Zora" nastade u prostorijama prostorijama, dubokim punim občinjenjem, silno pleskanje rukama i kliscanje: živio Spinčić, živo zastupnik Spinčić, živo naš prvak Spinčić itd. itd. Tomu klicanju prislužilo se sve, mužko i žensko, staro i mlado — svatko htjede dati svemu razigranomu svetu odusku radostnim usklikom. Zadovoljno občinstvo klicalо је i teđešim zahvale svomu miljoniku, a u vremenu odvora, kad mu nazdravi prijatelj odusvrljenjem zdravicom, na koji je zastupnik po svoju odgovor, nechtjede prestatи silno pleskanje i kliscanje. I na odlazku pozdravilo je občinstvo burnimi živiljčići zastupnika naroda, koji je jedva smogao, da svaku stisne prijateljski ruku.

Ova samonika, jakrena, srdačna i nepripravljena ovacija vidljivo je dirlala g. zastupnik, koji bijaše čitave vederi van-

redno prijašan i veao. Noču mu budu oni topili i tekreni usklico zahvalnog občinstva malenom nagradom za njegov velik trud, što ga ulazi onako pozitivno i novebitno na korist svojih birala i izbornika, a ne manjeno na korist svega našega naroda.

Predsjednikom prizivnoga suda za Primorje imenovan bijaše ovih dana ministarstvski savjetnik g. Edmund Anton Pocko.

Sastanak birala. Zemaljski državni zastupnik g. prof. Vjekoslav Spinčić pozvao je za nedjelju dne 24. t. m. u 8/4 sati poslije podne u prostorije društva "Zora" u Opatiji svoje biralo i izbornika, da njim položi račun o svojem djelovanju na carevinskom vjeću.

Da polažu račun o svojem djelovanju, bilo zemaljski zastupnici bilo oni na carevinskom vjeću, običaj je davnii kod pojedinih naroda i u našoj državi. Tako radi osobito Česi, Niemići a u novije doba i nekoji zastupnici bratje Slovenci.

Običaj taj je hvalevredan u svakom obziru. Zastupnik naroda dolazi naime u bliži dočes u svojim birali i izbornicima, kojim hoće da položi račun o tom, da li

jo i kako je vrlo svoju zastupničku dužnost.

Birali i izbornici imaju pravo od njegova tražiti, da njim dade točan račun o

svemu, što je kazao il udinio na korist

njihovu, dotične naroda, koga zastupa. Taj

imaju zgodu, da mu izjavne svoje zadovoljstvo ili obratno, da mu izraze povjerenje ili obratno, da mu izraze pouzdanju i neupoznavaju, kako je već vrlo svoju

dužnost polag svec programu ili protokolu. Birali i izbornici mogu tuj nadalje očitovati svomu zastupniku otvoreno sve

jade i novolje, koje ih taru i zamoliti sve da njim pomognu — u koliko to od njega zavisi.

Na takovih sastancima upoznaju se dakle pobliže birali i izbornici sa svojim odabranikom; oni saslušaju njega i sude mu, a on sasluša njihove pravedne želje, te im obeća, da će so zauzeti, da se izbune, ako je moguće.

Mi pozdravljamo dakle s radostju našu zastupnika g. Spinčića, te želimo, da ga dodu u nedjelju sastušati mnogobrojno njegovi birali i izbornici i napokon, da bi ga u tom sliđili i ostali njegovi saborski drugovi.

Interpelaciju g. dr. Gregorčića i drugova, podnešenu na cesarsku vladu u zemaljskom saboru u Gorici u poslu narodnoga zastupnika g. Vjekoslavu Spinčiću, donesti ćemo u budućem broju, radi nejzine važnosti, u celiosti.

Zapljena. Juđer bijabu zaplijenjani naši drugovi, "Il Diritto Croato" i "Edinost". Prvi radi članka "Slavenska liturgija" i obrana naše narodnosti, a "Edinost" radi uvođenoga članka pod naslovom "Vaša je — Italija!!" Uredništvo "Edinosti" pripravilo je drugo izdaje izpušteni zaplijenjeni članki.

U poslu Interpelacije zastupnika Volarića gledo slavenske bogoslužije i odgovora na istu u "L'Eco del Litorale" donicela je jučerašnja "Edinost" — kako kaže — iz posve pouzdanoga izvora sličnoj zanimivu vjes.

"Odgovor na interpelaciju Volarićevu u "L'Eco del Litorale" bio je sačuvan u Poreču, i to u biskupskoj palači, dapače znanjem i sudjelovanjem . . . Odgovor taj je izšao u poslovnu prilogu Pošto stoji tako "L'Eco" novčano slabo, da se potaplja u deficit, nemislično nikako, da je sama platila trošak za prilog, već je plaća došla iz Poreča.

Biskupska pisarna varučila je povrh toga još 100 izdanska priloga, što je dužno primili i platila".

Utemeljitelji član Bratovčićne Gosp. Vladimira Gjurokovića, asistent farmacije pretupio je kao utemeljitelj društva za podporu ubogih učenika "Bratovčićna hrvatskih ljudi u Istri" u Kastvu sa 30 for. Novci su odpremljeni odbroru društva; plenomtomu rodoljubu zahvaljujemo i želimo, da nadje nasljednika.

Glavna skupščina. Odrhor slavenske čitaonicu u Trestu pozivlje sve članove na glavni događaj skupščine, koja će biti u društvenim prostorijama u subotu dne 30. t. m. u 8 sati na veler za slijedećim dnevnom redom: 1. Nagovor predsjednikov. 2. Izvješće tajnikovo o društvenom djelovanju teobjemom mjeseca aprila 1892. 3. Izvješće blagajnikovo. 4. Izvješće revizionoga odbora o društvenih računih. 5. Predlozi i interpelacije. 6. Izbor novoga odbora. 7. Izbor trojice revizora.

Zabava "Bratstvo" "Zora". Na uskrsni ponedjeljak priredila su hrvatska društva "Bratstvo" iz Voloskog i "Zora" iz Opatije u kvačnih prostorijama "Zora" pod svim našim rodoljubom, da nekašne

Občinstva sakupilo se iz bliza i izdaleka toliko, koliko valjda jošte nikad do tada. Odlikovali su se i ovoga puta dijeli suški i rječki Hrvati, a na celu im tamburaški zbor "Jadranske vile". Njim se vierno pridružili gostovi i prijatelji iz pojedinih gradova i mesta Liburnije.

Zabavu otvorila je domaća gdjica, novarano II. so Tomeščićova, vrlo uspješnom dokladićem "Djed i unuk" od Prorodnice. Oduševljeno občinstvo nadarilo je mlađemu godištu vrlo živahnim odobravanjem, što jo u podpunoj mjeri saslušao. Tamburaški zbor udarao je zatim vjenac hrvatskih narodnih pjesama. Suvršeno bi bilo kazati, da nebjijače odobravanju konča, to da su dijeli tamburaši morali uvis ţogog dobroložiti. Izklanju se osobito kano savršen tamburaš g. Milan pl. Farkaš, koji je udarao na braču II. teku divno, da je upravo zašao i onako razdragano občinstvo.

Pohvaliti nam treba napokon vrlo čestite diletante, koji su izvili ţaljivu igru "Ludnica na prvom katu" na občinu začasno. Čestitamo srdačno gdjicama i gospodima, koji su se već za prvi put toli krasno odlikovali. Tako valja, samo napred!

Svaka čest naposljetku požrtvom i radinom odboru koliki jednog toli drugog društva, a našpade njihovim neutrudljivim pravakom.

Novi časopis. Teđajem ovoga mjeseca izšli su u Hrvatskoj dva nova časopisa i to na Šušaku kraj Rieke, "Kvarner" u hrvatskom i talijanskom jeziku, a u Zagrebu "Hrvatski Narod". Ti časopisi izlaze za sada po dva puta na tjednu.

Pohvaliti nam treba napokon vrlo čestite diletante, koji su izvili ţaljivu igru "Ludnica na prvom katu" na občinu začasno. Čestitamo srdačno gdjicama i gospodima, koji su se već za prvi put toli krasno odlikovali. Tako valja, samo napred!

Male gusjenice nište takodjer kackada lan. Previ ovinu nemo pomoći, — do pišca, koja troba svagde štetiti. Ali na sreću te se gusjenica pojavljuju u nas riedku u velikom množtvu.

Od korove duše lan: sislak (Convolvulus arvensis), diki ova (brodina, hraptavac, Galium aparine), kavatavac (Camestris sativa), poljska goručica (sinapis arvensis), žabnjaci (euphorbia), koljonička (spargula arvensis), janak (silene linaria), dvornik (Polygonum latifolium), osobiti naprijatelj lanu jest vilina kosa, prednac (Ouscuta europaea). Taj opasni kor. je biljožderka, jer se hrani sokovima drugih bilina.

Pojavajuju se osobito na djetelini i na lanu. Sjeme joj je okruglo i sitno. Puštivi slabšano korišćeno, obuhvaća tih biljaka poput niti, stabala djetelina i lana, usije se duboko u stabale i od tada živi i hrani se sokom dotično bilino; tada se razraste na sve strane vrlo brzo, pri čem se opet uhvati i usije u druga stabala.

Toplo, vlažno vreme prijeva osobito bilježdornom korovu; za ugodiju dana, ma je porašla samo od jednog zrna, obuhvaća ona velik prostor, lan smota u kup, a djetelini posve uništi. Takav vilin kosom omotani lan nije za drugo van za pozder, vilina kosa ga nisme najprije tako smota, da nemamo ravno rasti, a onda na svakom mjestu, gdje se je usišala, nastane krviga, rad koje se i vlakoo pokvari.

Svaki uvidje, koliko je škodljiv taj biljnični korov. I zate bi se imao izdati začin, da trgovci ne smiju prodavati sjećena izviđaša sa vilinom kosom, i da gospodari, u kojih bi se vilina kosa pojavila medju lanom ili djetelinom, dotično zaraženo mjesto izpaljuju. A da ne to ne dogodi, noka svaki gospodar paži: da ne kupuje zaraženo sjeme, i ako se vilina kosa pokaže, odmah ju uništavaj, izkopavajući zaraženu stabalac i spaljujući ih na mjestu.

Ako se ona pokaže medju lanom samo malo, to se može odstraniti jednostavno dijeteti omotana stabala; ako se pako

poljno vlažno vreme, i ako se ne moći odstraniti, jednostavno poslovo.

Starčinistvo imalo je do svršetka godine 18 slijednica, u kojih je primalo članove, dozvoljivalo zajmove, i obavilo drugo

zajmovi dana: 1. Odgovor na interpelaciju Volarićevu u "L'Eco del Litorale" bio je sačuvan u Poreču, i to u biskupskoj palači, dapače znanjem i sudjelovanjem . . . Odgovor taj je izšao u poslovnu prilogu Pošto stoji tako "L'Eco" novčano slabo, da se potaplja u deficit, nemislično nikako, da je sama platila trošak za prilog, već je plaća došla iz Poreča.

U poslu Interpelacije zastupnika Volarića gledo slavenske bogoslužije i odgovora na istu u "L'Eco del Litorale" donicela je jučerašnja "Edinost" — kako kaže — iz posve pouzdanoga izvora, da su bili privlačni u društvo, a do 31. decembra 1891. nisu bili još primljeni u članove.

Starčinistvo imalo je do svršetka godine 18 slijednica, u kojih je primalo članove, dozvoljivalo zajmove, i obavilo drugo

zajmovi dana: 1. Odgovor na interpelaciju Volarićevu u "L'Eco del Litorale" bio je sačuvan u Poreču, i to u biskupskoj palači, dapače znanjem i sudjelovanjem . . . Odgovor taj je izšao u poslovnu prilogu Pošto stoji tako "L'Eco" novčano slabo, da se potaplja u deficit, nemislično nikako, da je sama platila trošak za prilog, već je plaća došla iz Poreča.

U poslu Interpelacije zastupnika Volarića gledo slavenske bogoslužije i odgovora na istu u "L'Eco del Litorale" donicela je jučerašnja "Edinost" — kako kaže — iz posve pouzdanoga izvora, da su bili privlačni u društvo, a do 31. decembra 1891. nisu bili još primljeni u članove.

Na 15 litara vodo uzmi 1 kilo zeleno galico (zelena vitriola) ima ga u dnešnjih, bac ga u vodu, dobro izmiješaj, da se galica sasvim raztopi, i u tom vodom dobro polji ona mjušta, gdje je vilina kosa obrazstla. Za nekoliko sati viditi će samotko i struko končići, koji nikakovo snage više nemaju. Ova mjesata prokopaj žoljeonom lopatom i novim sjemencima zasij.

Ova zelenoma galicom pomiješana voda, ne samo da neće djetelini i lanu škoditi nego će od nje jošte bolje napredovati.

(Dalje sledi.)

Javna zahvala.

Svi prijatelji, rodbini i znanci, koji nam izkazalo prigodom surti i pogreb našeg nezaboravnog sina Jurja Šakala, premilujući sagokratke bolesti u ovatuođoj dobi od 29 godine dne 15. t. m. najskrivenije sućutje, budi ovim izrečena najjerđanija hvala.

Za razvijenou obitelj Baćeve, 18. aprila 1892.

Marko Žiković, otac.

PLOVITBENI RED

vrijedi od 1. travnja 1892. do nove objave.

<i>Polazak.</i>	<i>Brza pruga Rieka-Kotor.</i>	<i>Povratak.</i>	<i>Polazak.</i>	<i>Brza pruga Rieku-Metković.</i>	<i>Povratak.</i>							
Nodjelja:	1.— pr. podne 8.30 10.— 4.30 po podne 12.— noću	odlazak odlazak) odlazak) odlazak)	Rieka . . Zadar . . Splitski . . odlazak)	dolazak (odlazak) (odlazak) (odlazak)	Srijeda 8.— po podne 7.40 pr. podne 6.40 12.— noću 7.15 po podne 10.— pr. podne 9.— 5.—	Ponedjelj. 10.— po podne Uterak 6.30 pr. podne 8.30 4.— po podne 12.— noću	Pon. 10.15 pr. podne 10.50 2.30 po podne	odlazak odlazak) odlazak) odlazak)	Rieka . . Zadar . . Splitski . . odlazak)	dolazak (odlazak) (odlazak) (odlazak)	Potak 6.50 po podne 10.— pr. podne 9.— 1.30 6.— po podne 1.— 11.30 pr. podne	Potak 6.50 po podne 10.— pr. podne 9.— 1.30 6.— po podne 1.— 11.30 pr. podne

Pruga Rieka-Drač.		Pruga Rieka-Kotor.	
Svaki drugi tjedan počasni sa 7. siječnja.		Svaki drugi tjedan počasni sa 14. siječnja.	
Polažak.	Povratak.	Polažak.	Povratak.
Četvrtak 6.— pr. podne " 12.30 po podne " 1.15 " " " 5.— " Petak 4.— pr. podne " 8.30 " " 10.30 " " 2.— po podne " 3.30 " " 5.— " Subota 5.— pr. podne " 6.15 " " 7.— " " 8.30 " " 9.30 " " 11.— " " 2.— po podne " 6.30 " " 12.— noću " Nedjelja 5.30 pr. podne " 8.— " " 1.— po podne " 1.30 " " 3.15 " " 3.30 " " 3.45 " " 4.— " " 4.30 " " 4.45 " osrednj. 5.— pr. podne " 10.— " " 11.30 " " 1.— po podne " 2.— " " 4.— " " 5.— " " 9.— "	Rieka . . . dolazak Nedjelja 8.30 po podne Rieka . . . dolazak " 9.— pr. podne Silba . . . dolazak " 8.45 " Zadar . . . dolazak Subota 6.30 po podne Šibenik . . . dolazak " 5.— " Trogir . . . dolazak " 12.— podne Spiljet . . . dolazak " 8.30 pr. podne Milna . . . dolazak " 7.30 " Hvar . . . dolazak " 6.— " Vis . . . dolazak Potak 12.15 po podne Korčula . . . dolazak " 11.15 pr. podne Dubrovnik . . . dolazak " 10.— " Ercegnovići III Meljine . . . dolazak " 8.30 pr. podne Risan . . . dolazak " 8.15 " Perast . . . dolazak " 6.45 " Prčanj . . . dolazak " 6.20 " Kotor . . . dolazak " 6.15 " Bar . . . dolazak " 6.— " Odsinj . . . dolazak " 5.80 " Sv. Ivan Medveki . . . dolazak " 5.15 " Drač . . . dolazak " 5.— " " 12.30 po podne " 1.15 po podne " 1.45 " " 5.80 " " 8.30 " " 11.30 " " 2.— po podne " 3.30 " " 5.— " " 6.15 " " 7.— " " 9.— " " 10.— " " 11.45 " " 1.— po podne " 3.30 " " 5.— " " 9.80 " " 12.— noću " Nedjelja 5.30 pr. podne " 9.— " " 12.30 po podne " 1.30 " " 3.— " " 3.30 " " 3.45 " " 4.— " " 4.30 " " 4.45 " " 5.— "	Rieka . . . dolazak Nedjelja 4.15 po podne Rieka . . . dolazak " 10.45 pr. podne Lošinj veliki . . . dolazak " 10.15 " Silba . . . dolazak " 9.— " Zadar . . . dolazak Subota 6.30 po podne Šibenik . . . dolazak " 8.45 " Trogir . . . dolazak " 9.30 pr. podne Spiljet . . . dolazak " 7.80 " Milna . . . dolazak " 6.— " Jelsa . . . dolazak " 5.15 " Starigrad . . . dolazak " 1.— " Vis . . . dolazak " 11.45 pr. podne Korčula . . . dolazak " 6.30 " Gruž III Dubrovnik . . . dolazak " 1.— " Ercegnovići III Meljine . . . dolazak " 8.30 pr. podne Risan . . . dolazak " 8.45 " Perast . . . dolazak " 6.30 " Prčanj . . . dolazak " 6.— " Kotor . . . dolazak " 5.15 " " 12.— podne " 10.— " " 8.30 " " 6.— " " 7.— " " 8.30 " " 10.— " " 11.45 " " 1.— po podne " 3.30 " " 5.— " " 9.80 " " 12.— noću " Nedjelja 5.30 pr. podne " 9.— " " 12.30 po podne " 1.30 " " 3.— " " 3.30 " " 3.45 " " 4.— " " 4.30 " " 4.45 " " 5.— "	Povratak.

<i>polazak.</i>	<i>Pruga</i>	<i>Rieka-Senj-Zadar.</i>	<i>Povratak.</i>	<i>Broj</i>	<i>5.— pr. podne</i>	<i>odlazak</i>	<i>Rieka</i>	<i>dolazak</i>	<i>Nedjelja</i>
<i>tokar</i>	5.— pr. podne	<i>odlazak</i>	<i>Rieka</i>	•	•	<i>dolazak</i>	<i>Cetvrtak</i>	5.20 po podne	
6.30	"	<i>odlazak</i>	<i>Crikvenica</i>	•	•	<i>dolazak</i>	6.40	8.40	
6.40	"	<i>odlazak</i>	<i>Vrbnik</i>	•	•	<i>dolazak</i>	7.10	8.35	
7.10	"	<i>odlazak</i>	<i>Novi</i>	•	•	<i>dolazak</i>	7.10	8.05	
7.10	"	<i>odlazak</i>	<i>Senj</i>	•	•	<i>dolazak</i>	7.40	8.25	
7.40	"	<i>odlazak</i>	<i>Baška</i>	•	•	<i>dolazak</i>	7.45	8.45	
7.45	"	<i>odlazak</i>	<i>Rab</i>	•	•	<i>dolazak</i>	8.15	8.50	
8.15	"	<i>odlazak</i>	<i>Novalja</i>	•	•	<i>dolazak</i>	9.—	8.55	
9.—	"	<i>odlazak</i>	<i>Košljun</i>	•	•	<i>dolazak</i>	9.30	8.45	
9.35	"	<i>odlazak</i>	<i>Zadar</i>	•	•	<i>dolazak</i>	10.30 po podne	8.40	
9.45	"	<i>odlazak</i>				<i>dolazak</i>	10.35 pr. podne	8.20	
11.50	"	<i>odlazak</i>				<i>dolazak</i>	10.35	8.05	
12.— podne	"	<i>odlazak</i>				<i>dolazak</i>	10.35	7.55	
1.30 po podne	"	<i>odlazak</i>				<i>dolazak</i>	10.40	7.45	
1.35	"	<i>odlazak</i>				<i>dolazak</i>	10.40	7.40	
3.10	"	<i>odlazak</i>				<i>dolazak</i>	10.40	7.—	
3.20	"	<i>odlazak</i>				<i>dolazak</i>	10.40	6.50	
5.20	"	<i>odlazak</i>				<i>dolazak</i>	10.40	5.20	
						<i>dolazak</i>	10.40	5.05	
						<i>dolazak</i>	10.40	12.50 po podne	
						<i>dolazak</i>	10.40	12.20	
						<i>dolazak</i>	10.40	11.50 pr. podne	
						<i>dolazak</i>	10.40	11.40	
						<i>dolazak</i>	10.40	10.10	
						<i>dolazak</i>	10.40	9.50	
						<i>dolazak</i>	10.40	8.60	
						<i>dolazak</i>	10.40	8.80	
						<i>dolazak</i>	10.40	8.	

azak.	Pruga Senj-Rieka i obratno.			Povratak.	Pruga Senj-Karlobag-Pag i obratno.			Povratak.			
	5.— pr. po dne.	odlazak	Senj . . .		dolazak	5.60 po podne	odlazak	Senj . . .	dolnzak	5.10 po podne	
6.16	"	dolazak	Novi . . .	dolazak	Svaki dan	4.85	"	Sv. Juraj . . .	dolazak	4.40	"
dan 6.20	"	dolazak	Selce . . .	dolazak		4.80	"	dolazak	dolazak	4.80	"
6.50	"	dolazak	Crikvenica .	dolazak		4.10	"	dolazak	dolazak	5.80	"
6.55	"	dolazak	Kraljevica .	dolazak	Nedjelja	3.65	"	dolazak	dolazak	3.20	"
sim 7.10	"	dolazak		dolazak	osim	3.40	"	dolazak	dolazak	2.60	"
7.15	"	dolazak		dolazak		3.35	"	dolazak	dolazak	2.40	"
djeljo 8.15	"	dolazak		dolazak	Nedjelja	2.95	"	dolazak	dolazak	2.25	"
8.20	"	dolazak		dolazak	Nedjelja	2.50	"	dolazak	dolazak	2.15	"
8.25	"	dolazak		dolazak		2.25	"	dolazak	dolazak	2.00	"

Pruga Rieka-Krk. **Povratok.** Roba za Karlobag i Pug kreca se na Ricci svaku Srijedu i Subotu.

Morska		odlazak		do 18.00 sati podno		Pruga Ika-Opatija-Rieka.	
11.10	"	odlazak	odlazak	Ponedjelj.	8.05	"	svaki dan u 10.00 sati pr.
11.10	"	odlazak	odlazak	Srieda	7.20	"	pod. tluču Lorrana, Opatiju, Volosko i Rieku.
12.10	podno	odlazak	odlazak	Od arak iz Ike:			Odlazak iz Rieka:
12.10 po podno		odlazak	odlazak	Subota	7.10	"	svaki dan u 10.00 sati pr.
1.55	"	odlazak	odlazak	Odlazak iz Lorrana:			pod. tluču Volosko, Opatiju, Iku i Lorrana.
2.05	"	odlazak	odlazak	Odlazak iz Opatije:			Odlazak iz Rieka:
2.50	"	odlazak	odlazak	Krk .	1	"	svaki dan u 11.30 sati pr.
3.45	"	odlazak	odlazak	Merag .	Subota	6.55	podne tluču Opatiju i Rieku.
3.45	"	odlazak	odlazak	Krk .		5.45	Odlazak iz Rieka:
						"	svaki dan u 8.30 sati po
							podne tluču Volosko, Opatiju, Iku i Lorrana.
							Odlazak iz Rieka:
							svaki dan u 4.00 sata po

Bleka, u oživíku 1892